

Kujataamiu

Nutaaq

Uk./Årg. 37 nr. 8

2. maj 2024 www.kujataamiu.gl • mail: kujataamiu@gmail.com

Angalanissavit tullia
Nunatta Angalatitsiviani
inniminneruk

- Suliffeqarfitut inniminninermi attavissaq:
erhverv@greenland-travel.gl
- Nammineq akilgassaappat attavissaq:
booking@greenland-travel.gl

Bestil din næste rejse
hos Greenland Travel

- Erhvervsrejser:
erhverv@greenland-travel.gl
- Personlige rejser:
booking@greenland-travel.gl

Tlf.: 70 11 07 • www.greenland-travel.gl

STARK

SYDGRØNLANDS FØRENDE TRÆLAST

Kilaspag Aqqutaa B 982, 3920 Qaqortoq

Telefon 38 37 30

Åbningstider:

Mandag-fredag 7.00-17.00

Lørdag 8.00-12.00

E-mail: oec.qaqortoq@stark.gl

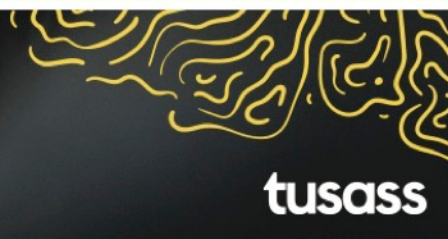
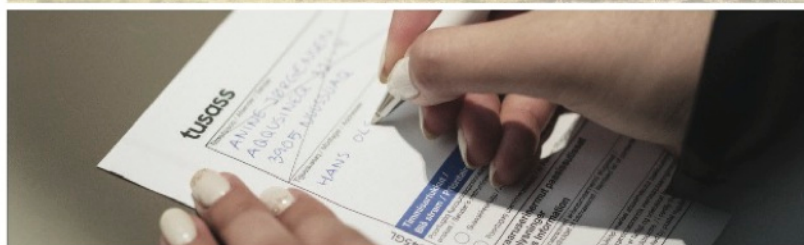
Permagreen Grønland A/S

- Tømrerarbejde
- Glarmester
- Låseservice
- Malerarbejde
- Transport
- VVS-arbejde

Tlf. 64 20 94 - Mobil 52 96 57

e-mail: qaqortoq@permagreen.gl

Mestervej B-1328 • 3920 Qaqortoq

Brugseni app-i atorlugu iluanaarutissarpassuit

Divi Plussi-t katersukkatit takukkit pisinermullu
uppenarsaatitit malinnaavigalugit.

Kæmpe fordele med Brugseni app'en

Se din opsparede Divi Plussi og
hold styr på dine kvitteringer.

www.brugseni.gl/app

Takornariartaassuit tikerarnissaat naller-poq: Takornariartaassuarnut akiliu-teqartitsinikkut millionilikkaat isaatinneqassapput

Takornariartaassuarnit 18 millionit koruunit sinnerlugit isertitsissutissat kommuninit qilanaarineqarsinnaapput, aammalu 17 millionit koruunit nunatta karsianut nak-kassallutik.

Takornariartaassuaq MSC Poesia Nuummut aqagu ullaak-kut kisassaaq, takornariallu 2.500 sinneqartut tassani ilaa-suupput. Taamaasillunilu takornariartaassuit ukioq manna tikerarnissaat aallartippoq.

Tamannalu kommunit nunattalu karsia siulianit aningaasa-nik isertitaqarnerunissaanik isumaqarpoq.

Ukiummi aallartinneranit ilaasumut akitsuut atuutilerneqar-poq, tamannalu takornariartaassuit nunatta talittarfiinut talinnerit tamaasa qaavatigut akiliisalnissaannik isumaq-arpoq.

Visit Greenlandimi takornariartaassuit tikittussat nalunaar-sorneqarsimasut misissoraanni 7 millionit koruunit missaa-nik qaavatigut nunatta karsianut isertitaqarnerutitsissasut

KNR-ip kisitsinerata ersersippaa.

Akitsuutit nutaat

Akiliutit siunnersuut naapertorlugu umiarsualivinni 19-ini nunaligussinnermi ataatsimi - umiarsualivissinnermi kisaqqa-nermiluunniit - ilaasumut ataatsimut annerpaamik 50 kr.-ussasut aalajangerneqarpoq.

Kommunit sumiiffiit avatangiisinut aserfallatsaaliuinnermul-lu nutaamik akiliiffiusussat toqqassavaat nalunaarutigalugil-lu, ilaasumut ataatsimut annerpaamik 50 kr.

Nunatsinni kommunit sisamat annerpaaffissaq 50 kr. akit-suutigineqassasooq toqqarpaat, Kommune Qeqertalilli affa-annarmik akitsuusiiniarluni aalajangernermigut ilaasumut ataatsimut 25 kr.-nik akiliisitsisalissaaq.

Ilaasumut akitsuusiinerit saniatigut umiarsuarnut 30.000 bruttoton sinnerlugu angissuilinnut umiarsualivissinnermi akitsuut marloriaatinngortinneqarpoq.

Nutaag
kujataamiu
Naqiterisoq / Udgives af:
Q-offset

Box 378 • 3920 Qaqortoq
Mob. 49 44 60

e-mail: kujataamiu@gmail.com

www.kujataamiu.gl

Akisussaalluni aaqqissuisooq / Ansvarshavende redaktør:
Ib Benjaminsen

Ilioqqarneqarnera naqiterneqarneralu / Tryk og layout:
Q-offset v/Ib Benjaminsen

Tunniussiffissaq kingulleq:
Sidste frist for indlevering:
9. maj 2024

Normu tulleg saqqummissaaq:
Næste nummer udkommer:

16. maj 2024

neqartut tikinnissaat naatsorsuutigisinnaavaat - akitsuut nutaaq avatangiisimut aserfallataaliu- nermullu akitsuut malillugu 9 millionillu koruunit isertinneqas- sapput.

Kujataani inuussutissarsierner- mik suliaqarfiup Innovation South Greenlandip takornariaqar- nermi pisortaata, Sarah Woodallip, tamanna nuannaaruti- gaa.

- Najukkatsinni isertitanik kaavii- artitsinerulernissarput nuannaaru- tigeqaarput. Tamaani pitsanngor- saanermi takornarialerinermilu iluaqutaassaqaat, taanna oqarpoq.

Kommunit aamma qilanaarutissaqarput, taakkumi 8 millio- nit koruunilli sinneqartut avatangiisinut aserfallaatsaaliui- nermullu akitsuutissat - takornariaqarnermut iluaqutigilissa- vaat.

Takornarianut innuttaasunullu iluaqutaassasut
Kommunini Kommuneqarfik Kujalleq takornariartaassuar- nit ukioq manna tikinneqarnerpaassaaq.

Visit Greenlandip nalunaarsugai aallaavigalugit kommunip takornariartaassuarmut ilaallutik takornariat 178.000 sin-

Aningaasat taakkua Kommune Kujallermi aappaagu sumut qanorlu atorneqassanersut pil- lugit Innovation South Green-land aalajangeeqataassasoq, Sarah Woodall oqarpoq.

Tulattarfimmik perususersartarfinnillu pilersitsinissaq pinga- arnertut anguniagaannut ilaasut, taanna aamma oqarpoq. Pitsaanerusumilli allagartarsualiinissaq takornarianullu paasissutissiisarnissaq pingaarnertut anguniagaannut aamma ilaasariaqartut, taanna isumaqarpoq.

Angallatitaarnissaq takorloorpiuk? Er drømmen en ny båd?

Nutaamik angallatitaarnissaq imaluunniit pisoqqap taarsemisa takorloorpiuk? angallammut isumannaallisaanermullu atortunut taarsigassarsianik Grønlands- BANKEN-imi pilersitsigit **27. marts-miit - 24. maj** tungaanut pilersitsinermilu akiliutigisartagaq sipaarlugu.

- Angallammut taarsigassarsianik pilersitsinermi akiliutigisartakkamut **100%-imik** akikilliliiffigit.
- Angallammik nutaamik imaluunniit atornikumik pisiguit atuuppoq.

Drømmer du om en ny båd eller at få skiftet den gamle ud? Opret dit lån til båd og sikkerhedsudstyr i GrønlandsBANKEN fra **d. 27. marts - 24. maj** og spar stiftelsesprovisionen.

- Du får **100% rabat på stiftelsesprovision** ved oprettelse af bådlån.
- Gælder hvad enten du køber en ny eller en brugt båd.

GrønlandsBANKEN

www.banken.gl · Tlf. 701234

- Takornariarfissaqqissut pillugit pitsaannerusumik paasissutissiisalerinikkut takornariat illoqarfinnut ataasiakkaanut agguataarlutik angalaarsinnaanissaannut iluaqutaassasoq neriutigaarput. Illoqarfiimmi qiterpasissuini umiarsualivii-nilu pisut taamaalillutik aamma ulaperuluffiusunnaarsinna-assapput.

Akitsuutit isertitassat ima amerlatigisinnaapput
 Visit Greenlandip nittartagaani maannamut tikittussatut nalunaarsukkat malillugit takornariartaatit 681-it tikissapput
 - Nunatsinni umiarsualivissinnissamik imaluunniit kisaqqa-nissamik nalunaaruteqarsimasut.

Tamanna kommunit ilasut akitsuuserneqarnerisigut iserti-taqarnerujussuannagnonissaannik isumaqarpoq:

- Kommune Kujalleq ilimanarpoq ilaasunik 178.371-inik tikittoqassasoq 8.918.550 koruuninik isertitsissutaasus-sa-nik.
- Kommuneqarfik Sermersooq ilimanarpoq ilaasunik 91.402-nik tikittoqassasoq 4.570.100 koruuninik isertitsissutaasus-sa-nik.
- Qeqqata Kommunian ilimanarpoq ilaasunik 46.414-inik tikittoqassasoq 2.320.700 koruuninillu isertitsissutaasus-sa-nik.
- Avannaata Kommunian ilimanarpoq ilaasunik 43.361-inik tikittoqassasoq 2.168.050 koruuninillu isertitsissutaasus-sa-nik.

- Kommune Qeqertalik ilimanarpoq ilaasunik 8.693-inik tikittoqassasoq 217.325 koruuninillu isertitsissutaasus-sa-nik.

Pitsaannerusumik paasissutissiisarneq takornarianut innuttaa-sunullu aamma iluaqutaasussaassaaq. Tamannalu pingaar-

tuusoq, takornariaqarnermi pisortaq isumaqarpoq.

- Takornarialerisut takornariat aningaasarsiuutigamikkimmi takornariaqarluaraangat qujaruttarpaat. Innuttaasunilli takornarialerisuunngikkaluartunit takornariat aamma quja-runneqarnissaat pingaartuuvoq.

Perusuersartarfiit nutaat tikingajalertut
 Kommunit akiliuteqartitsisalerinermikkut isertitatik aatsaat aappaagu atorsinnaalissavaat, taamaakkaluartoq illoqarfinni arlalinni takornariaqarnermi ukioq manna pitsanngorsaale-reerniarluni Kommune Kujalleq aalajangerpoq.

Qaqortumimi, Narsami Nanortalimmilu nutaanik perusuer-sartarfeqalissasoq aalajangiunneqareerpoq.

Pitsanngorsaanerit takornarianut aamma malunnaataasariaq-artut, Sarah Woodall oqarpoq.

- Takornariartaassuarnut akiliuteqalersitsisaleriarutta taak-kunannga aamma piunasaqarfigineqarsinnaanissarput pia-reersimaffigaarput. Akiliutaat sumut atornerivut arajutsissa-gunangvivippaat. Taamaammat aasaru perusuersartarfittaar-nissamut takornariaqarnermi sumiiffinni attaveqaasersui-nermut aningaasaliissutinik ukioq manna qinnuteqareerpugut.
- Taamaammat takornariartaassuarnut akiliuteqartitsisaleria-saarnerput taakkununga aasaru malunnaataalereertussaas-saaq, taanna oqarpoq.

Takornariartaassuarnut akiliuteqartitsisalerinikkut isertitat ilaat perusuersartarfeqarnermut atorneqartassasut, Kommu-ne Kujallermi kommunalbestyresip kingullermik ataatsi-miinneranit imaqarniliami allaqqavoq.

Kalaallit Nunaani pinerluttulerinermut inatsit pillaanermut inatsimmik taarserneqassava?

Inunnut pinerliinermi eqqartuussutit sakkukippallaarmata pinerluttulerinermik inatsit pillaanermik inatsimmik taarserneqartariaqartoq Demokraatit isumaqarput. Taakku qanoq assigiinnigissuteqarnerat pillugu allaaserisami uani paasisaqarsinnaavutit.

Pinerlussimasut pinerluuteqaqqinnginnissaat anguniarlugu imaluunniit pinerlunnerup peqqarniissusaa aallaavigalugu eqqartuussisoqartassava?

Aalajngiiffisassatut siunnersuut Demokraatineersoq Inatsisartuni marlunggornermi oqallisigineqalernepat apeqqut pingaarneq akissutissarsinianeartussaq taamaappoq. Kalaallit Nunaat pinerluttulerinermi inatsiseqarunnaarluni siunissami pillaanermut inatsiseqalernissaa partiimit siunnersuutigineqarpoq.

Demokraatimmi naapertorlugit oinerluttulerinermi inatsit aallaavigalugu eqqartuussinerit sakkukippallaamik pineqatissiivigineqartamatta, inunnut pinerliinerit annermik eqqarsaatigalugit taamaaliornissaq pisariaqarpoq.

Kinguaassiutitigut pinerliinerit, nakuusernerit, toqutsinerit toqutseriarnerillu assersuutigineqarlutik.

Pinerluttulerinermilli inatsisip aamma pillaanermut inatsisip suut assigiinnigissutigai?

Ilisimatusarfimmi rektoriugallartoq, kriminologi, Kalaallit Nunaanni eqqartuussiveqarneq pillugu immikkut sammisaqartoq Annemette Nyborg Lauritsen tamanna pillugu nasuiaaqqarput.

Pinerluttoq pinerluttulerinermi inatsimmi qitiutinneqarpoq

Inuit pinerluuteqarsimasut Kalaallit Nunaata Pinerluttulerinermi Inatsisaat naapertorlugu ullutsinni pineqaatissinneq-artarput.

Inatsit 1954-imeersuuvoq piffissallu ingerlanerani arlaleria-rujussuarlugu allanngortinneqartarpoq, "pinerlussimasup atugaanik pingaartitsineq" aallaaviusarluni.

Taamaammallu pinerluuteqartup pinerlunnermini peqqutaa eqqartuussiveqarfimmit isiginiarneqartarpoq, pinerluttup inuttut inissisimanera, aningaasaqarnikkut inissisimanera inooqatigiinnermilu inissisimanera aamma isigineqartarlutik.

Pinerlunnerup peqqarniissusaa eqqartuussivinnit annerusumik tunngaviusumik isiginiarneqaqqusaanngilaq.

Pinerlussimasulli pinerluuteqaqqinnginnissaanut pitsaanerpaamik eqqarsarluni pineqaatissiinnissaq eqqartuussivimmit isiginiarneqartarpoq.

- Inuit marluk assigiimmik pinerluuteqarsimasut assigiinnigitsorujussuarmik pineqaatissinneqarsinnaanerannik kinguneqarsinnaavoq, Anemette Nyborg Lauritsen oqarpoq.

Pernerluttoq pinerluullu tunngavigalugit pineqaatissinerit assigiinnigissutaat

Pinerlussimasup atugaanik pingaartitsilluni eqqartuussinerimi pinerluuteqartup pinerlunnermini iliuuserisaminut pissutaa kisimi isiginiarneqartarpoq.

Pinerluttup inuunermini atugai, pinerluuteqaqqinnginnissaa qanoq ilillugu pinaveersaartinneqarsinnaanersoq eqq-

artuussinermi aamma isiginiarneqartarpoq.

Pinerluuteqarsimasumillu pineqaatissiinermik aalajangiussi-niarnermi pinerluutip peqqarniissusaa annerusumik isigini-arneqarneq ajorpoq.

Pinerluut tunngavigalugu eqqartuussisoqassatillugu, tunngaviusumik pinerluut kisimi isiginiarneqartarpoq. Pinerlunnermi pisoq peqqarniissuserlu aallaavigineqartar-put.

Taamaalilluni pinerluuteqarsimasumut pineqaatissiinermi pinerluttup pissutaa aalajangernermi aallaagivineqarneq ajorpoq.

Pilerluuteqarsimasumut pineqataatissiinerup eqqortup aala-jangiunniarnerani pinerluttulerinermi inatsimmi "pillaatitut iliuutsit" eqqartuussivimmit aallaavigineqartarput.

Pinerliinerup peqqarniissusaa perluttullu inuttut inissisima-nera assigiimmik isiginiarlugit, eqqartuussiveqarfik pineqa-atissiissutissami sakkortussusissaa sakkukissusissaalu nali-lersorlugit aalajangerniartarpoq.

Pinerlussimasup atugaanik pingaartitsineq inuiaqatigiit najugaqariaasaannit qanganitsamit, inuiaqatigiinni ikittuni inuit ataasiakkaat najukkaminni pingaaruteqarlutik inissisi-magallarneranit aallaaveqarpoq.

Pinerluttulerinermi inatsit 2004-mi annertujaamik allan-ngortinneqarpoq, eqqartuussinermi pinerlussimasup atugaa-nik pingaartitsineq aamma pinerlunnerup sakkortussusaa assigiimmik tunngavigalugit pineqaatissiisoqartalerluni.

- Pinerluttulerinermi inatsit ineriartortinneqarlunilu atorneq-arnermini pillaanermut inatsimmut assingujartuinnarpoq,

Annemette Nyborg Lauritsen oqarpoq.

Pillaanermi inatsimmi pinerluut qitiutinneqartarpoq
Danmarkip pillaanermik inatsisaani pinerluut aallaavigineq-artarpoq, inuit pinerlussimasut pinerluutertik pinerliinermilu peqqarniissusaa pillugit eqqartuunneqartarlutik.

Danmarkimili pillaanermik inatsimmi pinerluttoq aamma isiginiarneqartarpoq, tamannalu pinerluuteqartup pillar-neqaataata sakkortussusaannut sakkukissusaanullu sunniu-teqarsinnaasarpoq.

- Danmarkimi pillaanermik inatsiseqaraluartoq, pinerluut kisimi aallaavigineqarneq ajortoq oqaatigerusuppara.

Pinerluttummi inuunermini oqaluttuassartaa aamma isgini-arneqartarpoq, Anemette Nyborg Lauritsen oqarpoq.

Kalaallit Nunaani pinerluttulerinermut inatsimmi pineqa-atissiissut sivisunerpaaq ukiunik qulinik sivisussuseqarpoq. Inuilli tarnimikkut nappaatillit piffissami killiligaangitsu-mi paarineqartussanngorlugit pineqaatissineqarsinnaapput, ukiulli allortarlugit pineqaatissiissut aalajangiivigisas-sannorteqqinneqarsinnaasarpoq.

Danskit pillaanermut inatsisaanni pillaatissiissut sivisuner-paaq ukiunik 16-inik sivisussuseqarpoq. Tarnimikkullu nap-parsimasut aamma piffissami killiligaangitsumi katsorsa-gassatut eqqartuunneqarsinnaapput.

Kalaallit Nunaanni pineqaatissiisoqartarpoq Danmarkimilu pillaa-soqartarluni.

Oqaatsillu taakkoqqissat "pillaatissiissut" aamma "pineqa-atissiissut" danskit pillaanermik inatsisaanni aamma kalaal-lit pinerluttulerinermi inatsisaanni assigiinnegeqaat.

Kalaallit pinerluttulerinermi inatsisaanni oqaaseq "pillaa-

tissiissut" atorneqarani oqaaseq "pineqaatissiissut" kisimi atorneqarpoq.
Pinerlussimasut pineqaatissinneqarsimasunut inissiisarfinni tunngaviusumik ammasuusuni inissinneqartussanngorlugit eqqartuunneqartarnerat tassunga peqqutaavoq.

Taamaammallu pineqaatissinneqarsimasut ajornanngippat sulisinnaapput inuiaqatigiinnilu akuullutik ilinniarsinnaaput sunngiffimminnilu taamaallaat pineqaatissinneqarsimasunut inissiisarfimmiittarlutik.

Kalaallit Nunaani pinerluttulerinermut inatsimmi pineqaatissiissut sivisunerpaaq ukiunik qulinik sivisussuseqarpoq.

Inuilli tarnimikkut nappaatillit piffissami killiligaanngitsumi paarineqartussanngorlugit pineqaatissinneqarsinnaapput, ukiulli allortarlugit pineqaatissiissut aalajangiivigisasannngorteqqinneqarsinnaasarpog.

Danskit pillaanermut inatsisaanni pillaatissiissut sivisunerpaaq ukiunik 16-inik sivisussuseqarpoq. Tarnimikkullu naparsimasut aamma piffissami killiligaanngitsumi katsorsagassatut eqqartuunneqarsinnaapput.

Kalaallit Nunaanni pineqaatissiisoqartarpoq Danmarkimilu pillaaqartarluni

Oqaatsillu taakkoqqissat "pillaatissiissut" aamma "pineqaatissiissut" danskit pillaanermik inatsisaanni aamma kalaallit pinerluttulerinermi inatsisaanni assigiinneqaat.

Kalaallit pinerluttulerinermi inatsisaanni oqaaseq "pillaatissiissut" atorneqarani oqaaseq "pineqaatissiissut" kisimi atorneqarpoq.

Pinerlussimasut pineqaatissinneqarsimasunut inissiisarfinni tunngaviusumik ammasuusuni inissinneqartussanngorlugit eqqartuunneqartarnerat tassunga peqqutaavoq.

Taamaammallu pineqaatissinneqarsimasut ajornanngippat sulisinnaapput inuiaqatigiinnilu akuullutik ilinniarsinnaaput sunngiffimminnilu taamaallaat pineqaatissinneqarsimasunut inissiisarfimmiittarlutik.

Eqqartuunneqarsimasut inuiaqatigiinnit peersivinneqaratik, pineqaatissinneqarnermi kingorna ajornannginnerusumik akuuleqqittarnissaat pineqaatissiisarnep siunertaraa.

Kujataani Asaasoq ApS Sydgrønlands Rengøring ApS

Postboks 527, 3920 Qaqortoq

Email: sydel3920@gmail.com • Mobil 49 31 32

**asaaqqissaarneq, Sullissilluarneq
- Nuannisarneq Ipiitsoq**

**Proffessionel Rengøring, God Service
- En Ren Fornøjelse**

Pissutsilli piviusut allaanerupput, pineqaatissinneqarsimasunummi inissiisarfinniittut ikinnerpaartaat anisimasinnaati-taasartut Annemette Nyborg Lauritsenip oqaatigaa.

Pineqaatissinneqarsimasunulli inissiisarfinni atuuttut paar-naarussivinni atuuttunut assingunerupput.

- Pinerluttulerinermut inatsisip maanna atuuttup atuutillerne-rata kingorna anisinnaatitaaneq ajornarnerulerpoq.
Pineqaatissinneqarsimasut suliarторlutik aniniarunik ima-luunniit aniiginnarniarunik piumasaqaatinik aassigiinngitsu-nik eqquutsitisariaqarput.

Sivisunerusumik pillaa-neq pinerluttunik ikilisaataanngitsoq Pinerluuteqarsimasut innuttaasunut ilaalerseqqinniarnear-nermi kingorna pinerluuteqaaqqigatik inuiaqatigiinnit peersi-taanatik ajornannginnerusumik utersinnaanerat pineqaatis-sinneqarsimasunut inissiisarfiit ammasuuneranni siunertaa-voq.

Pineqaatissiissutit pillaanerilluunniit Kalaallit Nunaanni sivisunerusariaqartut Demokraatit isumaqarput, inun-nut pinerliinerit immikkut isiginiarnearput. Pinerlineqartut annermik eqqarsaatigalugit tamanna pisariaqarpoq.

Tamannalu isumassarsiatsialaasinnaasog Annemette Nyborg Lauritsen oqarpoq.

- Pinerluuteqarsimasut inissiisarfimmiinneranni imaluunniit pannaarussaaneranni aqqusinerni eqqissisimasogarnerunera inuiaqatigiinnut malunnaataassaaq.

Sivisunerusumilli paarnaarussinerup kingorna pinerluttut amerlanerit pinerlunniarunnaartarnerannik takussutissiisu-mik nunarsuarmi misissuisoqarsimanera taassuma tusarsi-manngilaa.

- Parnaarussiviit pinerlunnermik ilinniarfittut ilaanni aam-ma taaneqartarput. Sivisunerusumik taamaattunik avatangii-seqaruit, ulluinnaat inuiaqatigiillu ilisimasatit qimakkkiartu-lissavatit, pineqaatissinneqarninnilu immikkuullarissumik pisoqanngippat pinerlunnermik avatangiisinut inooqataaler-lutit pulagaluttuinnassaait, taanna oqarpoq.

Pinerluttulerinermik inatsit ullumikkut atuuttoq pillaaner-mut inatsimmut eqqaanarsigaluttuinnaraluartoq, pillaa-sar-neq sivisunerusumillu pillaa-sar-neq eqqunneqassappat, poli-tikerit ataatsimik eqqaamasassa-qartut Annemette Nyborg Lauritsen oqarpoq.

- Pineqaatissinneqarsimasunut inissiivissat eqqarsaatigissa-gaanni pinerluttunik isumaginnittoqarfik unammilligassa-qassaqaq. Kalaallit Nunaani inuiaqatigiit Europamut sanil-liullugit pillagaanerpaa-jupput. Innuttaasut 100.000-ugaan-gata 200-t sinnerlugit pineqaatissinneqarsimasunut inissi-i-vimmiittuusarput, nunanilu avannarlerni innuttaasut 100.000-ugaangata nunat arlaannaanniluunniit inuit 70-it inorlugit paarnaarussivinniittuusarput.

Har Kommune Kujalleq lokal patriotisme?

af Rainer Permien

Efter flere års regression på erhvervsområdet bør Kommune Kujalleq meget snart iværksætte gode og innovative tiltag, i stedet for gentagende udsættelser af udviklingen på erhvervsområdet, som kræver en gensidig forståelse af såvel den offentlige administration og samfundet.

I mine talrige læserbreve, som kommunen virkeligt har svært ved at forstå og ikke ønskes kommenteret, mangler denne forståelsen for, at erhvervet har en basal og central placering i samfundet.

Erhvervet er en vigtig faktor med drivkraften for at stimulere udviklingen i samfundet, realiserer arbejdspladser og derved øge velfærd i samfundet, hvilken kommunen åbenbart ikke vil erkende eller anse for betydningsfuld! Derfor er det uforståeligt, og ligefrem deprimerende for befolkningen, at denne aldeles vigtige medspiller i samfundet ikke forsøgt stimuleret af de ansvarlige i de offentlige forvaltninger!

Kommunens økonomiske råderum er en slunken kasse, som i dag baseres på akkumulerede skatteindtægter af udefrakommende arbejdskraft, som forlader kommunen efter en afsluttet arbejdsopgave og derfor kun i en kort begrænset periode forøger en skatteindtægt.

Et lokalt samspil af optimale interesser kræves, for at aktivere, bibeholde eller forøge kontinuerlige og cirkulerende pengestrømme i samfundet med forståelsen for, at erhvervet er grundstenen for en konsolidering af velfærden i et vel fungerende demokratisk samfund!

Kommune Kujalleq er Grønlands mindste kommune og burde være stolt af og ivrigt for at bevare, samt udnytte denne unikke geografiske beliggenhed med formidable muligheder for udvikling af en ny generation i erhvervet. Denne suveræne oplagte mulighed bør ligeså være gældende for forretningsverden, virksomheder og butikker.

Informationer om begyndende byggemodning af erhvervs-

områder eksisterer ikke, ej heller et forventet erhvervsfremstød fra ISG! Flere henvendelser om nye initiativer blev ignoreret og ingen informationer, svar eller reaktioner kan tydes som ligegyldighed, uinteressant eller for besværligt at håndtere for den offentlige administration.

Ubesvarede hentydninger med gentagende bemærkninger i læserbrevene bør vække interessen for enhver observant leder, men hvor er ånden, der driver værket i det kommunale netværk?

I flere læserbreve blev spørgsmålene stilet til kommunen, som hidtil ikke er blevet besvaret og derfor henstår ubesvaret i det gådefulde kommunale univers. Hvor er dialogen mellem kommunen og borgerne, som bør være en essentiel forpligtelse for enhver offentlig institution?

En nedladende attitude er på ingen måde løsningen for udviklingen i Sydgrønland, hvor kræves initiativer med aktive samarbejdspartner.

Køb på nettet bliver mere udbredt, fordi udbuddet af varer tilsvarende reduceres i lokale butikker, som til sidst lukker. Vores erhvervsliv lider, forbløder og er på vej til at blive reduceret til en brøkdel af det nuværende.

Virksomhedsejere overvejer en lukning af deres livsværk og forlader kommunen, fordi presset med ulige konkurrence udefra bliver for voldsomt. En konstant "løbe panden mod muren" ved henvendelser til offentlige afdelinger med mere eller mindre "faglige rådgivende" novicer resulterer i fraflytninger, hvormed udviklingen går modsat for kommunen.

Hvis ønsket er for givende at bibeholde mindre butikker og virksomheder, for derved at udvikle samfundet, må lokalbefolkningen og især de offentlige institutioner bekender deres patriotisme, for at støtte de lokale forretninger, eller siver Qaqortoq hen i en trøstesløst opdelt kommune sammen med Nanortalik og Narsaq; Vil I dette, med konkurrencen mellem byerne?

Det er vildledende at påberåbe sig at være lokalt af en

udenbys virksomhed ved at etablere en afdeling i Kommune Kujalleq uden at være registreret i Kommune Kujalleq, idet afdelingens omsætning beskattes i moderselskabets hjemby, bortset fra lønskat, som tilfalder Kommune Kujalleq. Derved opstår ulige konkurrence vilkår for lokale virksomheder.

En registrerings pligt, med et krav for alle virksomheder og afdelinger, bør indføres i kommunen, hvor beskatning af alle virksomheder samt afdelinger af udenbys og lokale firmaer tilfalder Kommune Kujalleq. Derved genoprettes ligeberettigede konkurrencevilkårene for alle parter med en økonomisk positiv effekt for Kommune Kujalleq.

Hvorfor foretrækkes i dag disse erhvervsnomader, som igen forlader os efter afslutning af salget eller arbejdsopgaver?

Årsagen er prisniveauet, hvor indkøberen / opgavegiveren kun fokuserer på prisen, men er uopmærksom på, at det lokale prisniveau inkluderer meget andet end kun varens pris; nemlig en udvikling af vores samfund og det lokale erhverv med uddannelse og konsolidering samt etablering af nye arbejdspladser med et meget vigtigt, men overset incitament for at handle lokalt; oprettelser af efterlyste lærepladser i Kommune Kujalleq.

Hvorfor er det ikke muligt for det offentlige, som såvel for statens virksomheder og institutioner, at foretage indkøbet i en væsentlig højre grad via virksomheder og forretninger i Kommune Kujalleq?

Alt indkøb burde prioriteres lokalt til én af vores lokale virksomheder, som dermed kan skabe grobund til et velfungerende erhverv i kommunen, som får et retur provenu af virksomhedsskat, fremfor subsidiaire virksomheder udefra.

Indkøbsaftalerne for staten og kommuner er kun vejledende og ikke bindende, hvor indkøbet kan, hvis en vilje er til stede, uden problemer overføres til vores lokale firmaer.

Hvad er problemet, hvorfor kan indkøbet ikke foretages via vores lokale virksomheder? Hvorfor skal penge sendes ude af kommunen og derved forarme vores samfund?

Bærer lønnen i sig selv for beklæde stillingen eller medføl-

ger også interessen, hvor engagementet med interessen for stillingen og arbejdsopgaver bliver et incitament for beklæde stillingen? Det burde indskræpes, at nepotisme og kammeraterier er ikke eksisterende på arbejdspladserne i alle offentlige kontorer, for derved opnår mere kvalificeret fagligt personale!

De gentagende udskiftninger af personalet kan begrænses ved ansætte faglig kyndigt personale således, at de utrolige mange spildte økonomiske ressourcer af nyansættelser med flytte- og rejseudgifter, anvendes til bedre formål i kommunen. Kommunens økonomiske midler er ikke et ”tag selv bord”, men bør forvaltes med behørig omhu og omtanke, hvor mange unødvendige interne rejser kan erstattes af eksisterende tekniske hjælpemidler!

Kommunens gentagende ubeslutsomhed, tavshed og ambivalente holdninger og mangel på fagkyndige personale kvæler enhver virkelyst for etablere nye virksomheder og for introducerer nytænkninger med implementering af et fremtidssikret erhverv.

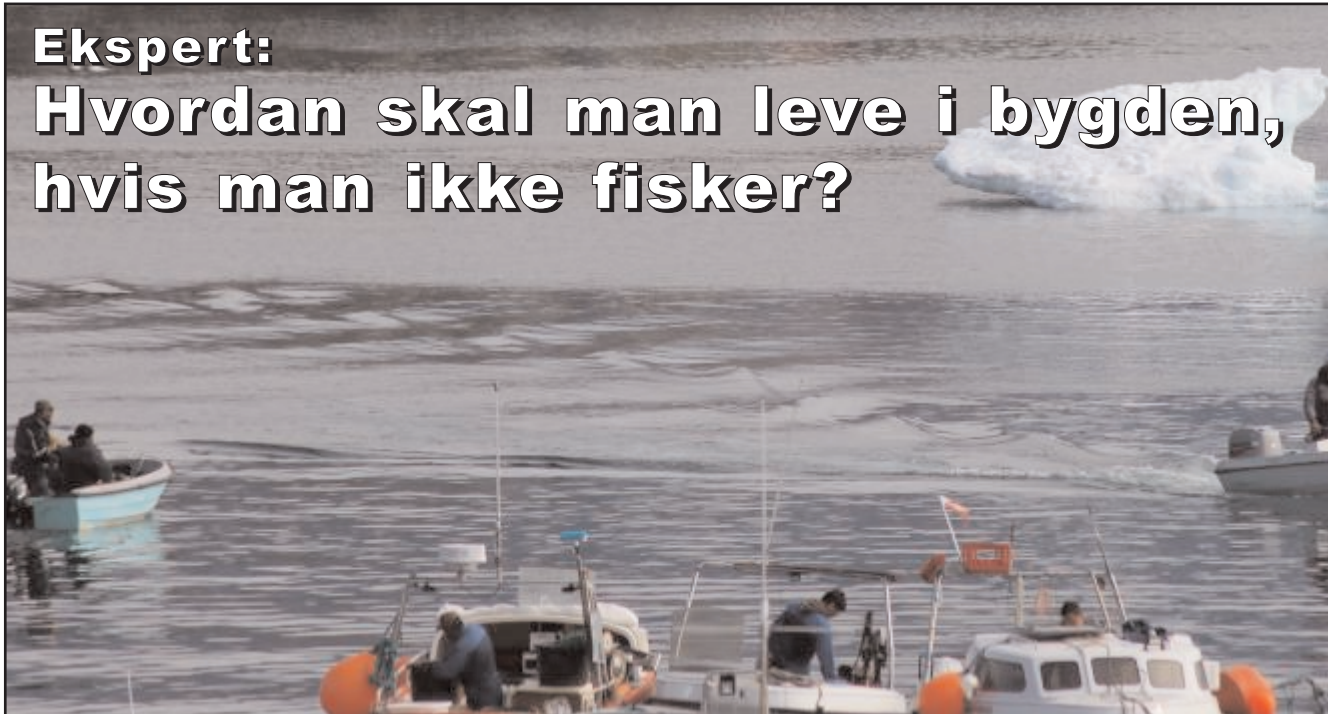
Nytænkninger kan ikke implementeres i kommunens nuværende konservative holdninger og mangel på fagkyndigt personale. Derved blokeres erhvervet for udviklingen, som netop kræver innovative ansatte med en åben sind for at støtte etableringer af nye projekter.

Nye projekter bliver sikkert implementeret i andre byer i Grønland, men ikke her i Kommune Kujalleq! Derved mister Kommune Kujalleq flere nye arbejdspladser pga. ubeslutsomhed i ledelsen kombineret med flere uengagerede personale!

Med et spinkel håb om, at de kommende nyvalgte kommunalpolitikere er mere åben for innovative tiltag og har en ny vision for Sydgrønlands fremtid for og interesse i at prioritere virksomheder i vores Kommune Kujalleq frem for andre!

Ekspert:

Hvordan skal man leve i bygden, hvis man ikke fisker?

Konsekvenserne ved at pille ved fiskeriet i Grønland kan række langt. Faktisk kan konsekvenserne nå helt ind bag dørene ude i bygderne og langt ind i Grønland som samfund, påpeger forsker.

- Det handler ikke kun om dem, der arbejder i fiskeriet. Det handler også om deres familier og om de lokalsamfund i Grønland, hvor der ikke er så meget fiskeri. De vil også blive påvirket af en ændring i fiskeriet.

Det siger lektor ved Institut for Bæredygtighed og Planlægning på Aalborg Universitet, Birgitte Hoffmann. For der kan være store samfundsmæssige konsekvenser ved det forslag til en ny fiskerilov, som politikerne diskuterer i Inatsisartut det her forår.

Birgitte Hoffmann var en af de seks forskere, der i et høringssvar til Departementet for Fiskeri og Fangst udtryk-

te bekymring over lovforslaget og over, at effekterne var underbelyste.

Mens der den seneste tid har været stor fokus på fiskerilovens konsekvenser for de enkelte fiskere og for virksomheder, så ved Birgitte Hoffmann mere om, hvordan ændringerne vil påvirke resten af samfundet.

- Fiskeri er et kulturbærende erhverv. Det har betydning for de enkelte små samfund, men det har også betydning for hele Grønland, siger hun.

Og ifølge hende er de langsigtede konsekvenser, der vil følge af, at man nedsætter den samlede fiskekvote og indfører individuelle omsættelige kvoter, mange og meget komplekse.

- Vores antagelse er ikke, at fiskere nødvendigvis vil sælge deres kvoter og forlade fiskeriet i morgen, fastslår hun først.

Hun fremhæver, at hun og andre forskeres analyser peger på, at fiskekvoter med tiden vil komme til at samle sig på færre hænder. Der vil altså blive færre jollefiskere, hvis den nye lov bliver vedtaget, som den står på papiret lige nu.

Sker det, er fiskekvoter ikke det eneste, der vil samle sig i klumper. Det vil samfundet også.

Faktaom fiskeriloven

I ikke mindre end 20 år har en ny fiskerilov været på vej. Den, der gælder nu, er fra

Sydgrønlands El ApS

V/ Per Holm

Alt I El udføres

Per Holm 49 45 19

Jørgen Andreassen 49 46 58

Værksted 64 34 81

E-mail: sydel3920@gmail.com

Postboks 527 • 3920 Qaqortoq

1996, og der har været lavet mange tilføjelser eller ændringer siden da.

I 2021 kom Fiskerikommisjonen med en række anbefalinger til, hvordan fiskeriloven kan se ud.

Embedsmændene i Departementet for Fiskeri lavede et forslag til en ny lov. Høringsfristen sluttede onsdag 24. januar 2024.

Både lokalpolitikere og fiskere rasede over, at de ikke kunne nå at tage stilling til lovforslaget på otte uger.

Sidst i marts afleverede Kim Kielsen (S), naalakkersuisoq for fiskeri og fangst, det endelige fiskerilovforslaget til Inatsisartut.

- Det kan godt være, at indtjeningen fra fiskeriet snævert set vil blive styrket, men man kan få en lang række udgifter eller manglende indtægter på andre områder, påpeger hun. Hun peger på, at landskassen vil få færre skattepenge fra bygderne, fordi færre mennesker vil bo i bygderne. Der vil komme flere udgifter til sociale ydelser på grund af arbejdsløshed og flere, der vælger at pakke kuffert og familie og flytte ind til de større byer.

Og så begynder det at blive svært at forestille sig et Grønland, som det ser ud i dag med bygder og mindre lokalsamfund langs kysten.

- Så vil vi få en yderligere centralisering til de store byer, siger Birgitte Hoffmann.

Fundamentet for familien forsvinder

Selvom konsekvenserne strækker sig over lang tid, betyder det ikke, at familierne i landets bygder, der er afhængige af fiskeriet, ikke vil kunne mærke dem.

- For nogle familier vil konsekvenserne ramme relativt hurtigt, og de vil skulle se sig om og spørge, hvordan de så skal få penge til at leve, siger Birgitte Hoffmann.

Hun forklarer, at der er mange bygder i Grønland, hvor familier lykkes med at føre fiskeri- og fangsttraditionen

videre og samtidig tjene godt og bidrage med skatteindtægter.

- Men hvis der over tid sker den her samling af kvoter på færre hænder, fordi jollefiskere sælger ud af deres kvoter, så vil der blive færre familier, der kan leve på den måde.

- Og hvad gør man så som familie? Hvordan skal man skabe et levebrød i den lokale by eller bygde, hvis man ikke fisker?, spørger hun.

På grund af de svære pendlermuligheder kan blive tvunget til at flytte, lyder svaret.

Og med det opstår der nye dilemmaer. For hvor flytter man lige hen, og hvilket job skal man lige tage?

- Det er jo heller ikke givet, at der er arbejde eller boliger i byerne, pointerer Birgitte Hoffmann.

Jollefiskeriets kvaliteter

Den fiskerilov, der lige nu behandles i Inatsisartut, kan altså bringe nogle store samfundsmæssige problemstillinger med sig. Men hvis politikerne smøger ærmerne op, er der muligheder for at forbedre den, fremhæver Birgitte Hoffmann. Hun peger på flere steder, hvor politikerne skal være opmærksomme. Blandt andet er det vigtigt at diskutere, hvilke former for jobs og levevilkår, man ønsker i landet fremover.

- Det vil være en meget vigtig strategi i forhold til at undgå nogle af de værste konsekvenser, siger hun.

Derudover synes hun også, at man skal blive bedre til at udnytte "kvaliteterne" ved jollefiskeriet i Grønland.

Det ødelægger ikke havbunden, det er skånsomt, det sikrer lokalsamfund socialt og kulturelt og ødelægger ikke grundlaget for de næste generationer, remser hun op.

Jollefiskeriet kan være en meget mere bæredygtig måde at fiske på, påpeger Birgitte Hoffmann.

- Frem for at satse på kvantitet, kunne man prøve at satse på kvalitet.

Skal Grønland have en straffelov i stedet for kriminallov - og hvad er forskellen?

Der bliver afsagt alt for milde domme i sager om personfarlig kriminalitet. Det mener Demokraatit, som vil have afskaffet kriminalloven og i stedet indføre en straffelov. Men hvad er forskellen? Bliv klogere her.

Skal domstolene dømme ud fra grovheden af en forbrydelse - eller ud fra, hvordan gerningsmanden bedst muligt undgår at begå ny kriminalitet?

Det er hovedspørgsmålet, når politikerne i Inatsisartut i morgen tirsdag skal debattere et beslutningsforslag fra Demokraatit.

Partiet foreslår, at Grønland i fremtiden skrotter sin kriminallov og i stedet indfører en straffelov.

Det er nødvendigt, fordi foranstaltningerne i kriminalloven ifølge Demokraatit er alt for lave, særligt når det kommer til personfarlig kriminalitet. Det gælder for eksempel ved seksuelle overgreb, vold, drab og drabsforsøg.

Men hvad er egentlig forskellen på en kriminallov og en straffelov?

Det har vi bedt Annemette Nyborg Lauritsen, konstitueret rektor ved Ilisimatusarfik og kriminolog med speciale i det grønlandske retsvæsen, om at forklare.

Kriminalloven har fokus på gerningsmanden

Personer, der begår en forbrydelse, bliver i dag dømt ud fra Grønlands kriminallov.

Loven har eksisteret siden 1954 med adskillige ændringer siden og tager udgangspunkt i "gerningsmandsprincippet". Det betyder, at retsvæsenet ser på gerningsmandens årsag til at begå en forbrydelse, herunder hvordan han eller hun er stillet privat, økonomisk og socialt.

Når dommen skal afsiges, må domstolene som udgangspunkt ikke lægge særlig vægt på, hvor alvorlig forbrydelsen er. I stedet ser domstolene på, hvilken foranstaltning der er den bedst tænkeligt for, at gerningspersonen ikke begår ny

kriminalitet.

- Det vil i praksis sige, at man kunne risikere, at to personer, der havde begået samme slags forbrydelse, blev idømt vidt forskellige foranstaltninger, siger Annemette Nyborg Lauritsen.

Gerningsmandsprincippet vs. gerningsprincippet

I gerningsmandsprincippet kigger retten i udgangspunkt kun på gerningspersonens motiv for at begå en forbrydelse. Retten kigger altså på personens baggrund, og hvordan man bedst undgår, at personen begår ny kriminalitet.

Dermed bliver grovheden af forbrydelsen som sådan ikke en del af beslutningen om, hvilken foranstaltning en person skal have.

Hvis retten dømmer efter gerningsprincippet kigger de som udgangspunkt kun på forbrydelsen. Det vil sige karakteren og grovheden af den kriminelle handling.

Dermed bliver gerningsmandens motiv som sådan ikke en del af beslutningen om, hvilken foranstaltning en person skal have.

Når den rigtige foranstaltning skal findes til en gerningsperson, ser retten på en såkaldt "sanktionsstige" inden for kriminalloven. Den kan retten bevæge sig op eller ned ad, og valget skal tage lige meget hensyn til grovheden af den begåede kriminalitet og til gerningspersonens personlige forhold.

Gerningsmandsprincippet har rod i det grønlandske samfunds traditionelle bosætningsmønster med mange små samfund, hvor hver person - især tidligere - spillede en vigtig rolle for hvert bosted.

I 2004 ændrede man dog kriminalloven væsentligt, så gerningsmandsprincippet og gerningsprincippet i dag vejer lige meget, når der skal afsiges en dom.

- På den måde, som den grønlandske kriminallov har udviklet sig og fungerer i praksis, ligner den mere og mere en straffelov, siger Annemette Nyborg Lauritsen.

Straffeloven har fokus på forbrydelsen

I Danmark er straffeloven bygget op omkring gerningsprincippet. Her bliver personer, der har begået en forbrydelse, dømt ud fra selve forbrydelsen og grovheden af den.

Men straffeloven i Danmark ser også på gerningsmanden, og det kan spille ind på, om han eller hun får en mildere eller strengere straf.

- Selv om man i Danmark har en straffelov, vil jeg også sige, at den er ikke fuldstændig bygget på gerningsprincippet. Det skeler man også til den dømtes baggrund, siger Annemette Nyborg Lauritsen.

Den længste foranstaltning i Grønlands kriminallov er på 10 år. Dog kan personer med en psykisk lidelse blive idømt en behandlingsdom på ubestemt tid, men med mulighed for at få sin sag prøvet igen med to års mellemrum. I den danske straffelov er den højeste straf 16 år. Loven har dog også en straf om behandlingsdom på ubestemt til for psykisk syge dømte.

I Grønland giver man foranstaltning. I Danmark giver man straf

Og lige præcis ordene "straf" og "foranstaltning" er helt forskellige mellem den danske straffelov og den grønlandske kriminallov.

Den grønlandske kriminallov bruger nemlig ikke ordet "straf", men kun ordet "foranstaltning".

Årsagen er, at vi herhjemme dømmer kriminelle personer til anbringelse i en anstalt, der som udgangspunkt er åben. Det betyder, at den domsfældte så vidt muligt stadig skal kunne arbejde eller uddanne sig i samfundet og kun opholde sig i anstalten i fritiden.

Tanken bag foranstaltning er, at den domsfældte ikke bliver fjernet helt fra samfundet, men lettere kan blive en hel del af samfundet igen efter endt foranstaltning.

Men i praksis er det de færreste domsfældte, der rent faktisk har udgang fra anstalterne, siger Annemette Nyborg Lauritsen. I stedet har anstalterne mere karakter af et lukket fængsel.

- Det er blevet sværere at få udgang, efter vi fik den nuværende kriminallov. Der er nogle ting, som de domsfældte skal leve op til, før de kan få arbejdsudgang eller bare udgang.

Længere straffe giver ikke færre kriminelle

Tanken bag åbne anstalter har været, at de domsfældte dermed ikke blev taget væk fra samfundet helt, men havde lettere ved at vende tilbage - også kaldet resocialisering - vel at mærke til et liv uden kriminalitet.

Står det til Demokraatit, bør Grønland have betydeligt længere foranstaltninger eller straffe for især personfarlig kriminalitet. Det er nødvendigt, særligt af hensyn til ofrene for forbrydelserne.

Og det kan der på sin vis være en idé i, siger Annemette Nyborg Lauritsen.

- For samfundet vil det indebære, at der er ro på gaden, mens den pågældende er i anstalt eller fængsel.

Men hun kender ikke til nogen studier på verdensplan, der har påvist, at længere tid i fængsel får flere folk væk fra kriminalitet, når de bliver løsladt.

- Fængsel er ind imellem også blevet kaldt for en forbryderskole. Jo længere tid, du opholder dig i det miljø, desto længere væk kommer du fra hverdagen og samfundet omkring dig og bliver socialiseret ind i det kriminelle miljø, hvis ikke der sker nogle særlige tilfælde, mens man afsoner, siger hun.

Selv om vores kriminallov i dag læner sig mere og mere imod at være en straffelov, er der dog én ting, som politikerne skal huske på, hvis de indfører straffe - og også længere straffe, siger Annemette Nyborg Lauritsen.

- I forhold til anstaltspladser får kriminalforsorgen en gevaldig udfordring. I forvejen er Grønland et af de mest straffende samfund i Europa. Vi har over 200 indsatte per 100.000 indbyggere. I de nordiske lande er der ikke nogen, der kommer over 70 indsatte per 100.000 indbyggere.

Arssarnerit

- elteknik for fremtiden
- Siunissami innaallagisserineq

El-installationer	Sikringsanlæg
Industri-installationer	Patient- og nødkald
Service	Brandalarm anlæg
Skibs-installationer	Maskinelektro
Data-installationer	Termografering
Kommunikation	Hvidevarer
Antenneanlæg	Storkøkkener
Elevatore	Døgnvagt
Belysningsteknik	El butik

Stort udvalg i lamper og hårdehvidevarer

*Qinigassaqarluartoq qullinik errorsiviit
nillataartitsiviit allallu*

Arssarnerit A/S
Jaraatooq B-1305
3920 Qaqortoq
Tlf: 642030
www.arssarnerit.gl
qaqortoq@arssarnerit.gl

Qaqortoq afd.

tlf. 483500
Vagttlf.: 494530

Immikkut ilisimasalik: Nunaqarfimmi aalisannngikka- anni qanoq inuusoqassagami?

Aalisarnermik allannguneq annertuumik kinguneqar-sinnaavoq. Nunaqarfimmi angerlarsimaffipassuit inuia-qatigiillu eqqornerlunneqarsinnaasut immikkut ilisima-salik tikkuaavoq.

- Aalisarnermik suliallit kisimik pineqanngillat. Ilaqutariit inoqarfimmiullu annertunerusumik aalisarfiunngitsuni naju-gallit aamma pineqarput. Aalisarnermi allannguisoqarpat taakku aamma eqqugaassapput.

Piujuartitsineq pilersaarusiornerlu pillugit Aalborg Univer-sitetimi immikkoortortami lektori Birgitte Hoffman taama oqarpoq. Aalisarnermut inatsisissatut siunnersuut Inatsisar-tuni upernaag manna oqallisigineqartoq inuiaqatigiinnut annertuumik kinguneqarsinnaavoq.

Ilisimartusartut arfinillit inatsisissaq pillugu tusarniaasoqar-mat, inatsisissap ernunamanartoqarnera kingunissaasalu ili-simaneqannginnerat pillugit Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfimmut akissuteqaamminni erumassuti-minnik allapput. Birgitte Hoffmann akissuteqartunut taak-kununnga ilaavoq.

Aalisarnermut inatsisissap aalisartunut ataasiakkaanut sulif-feqarfimnullu kingunerisinnaasai piffissami kingullermi sammineqarput. Allannguutilli inuiaqatigiit sinnerannut kin-gunerisinnaasai pillugit Birgitte Hoffmann ilisimasaqarne-

ruvoq.

- Aalisarnermik kulturimik attassinermut pingaaruteqarluni inuuniutaavoq. Inuiaqatigiiaqqanut ataasiakkaanut pingaa-ruteqarpoq, Kalaallit Nunaanulli aamma pingaaruteqarluni, taanna oqarpoq.

Taassuma oqarnera naapertorlugu pisassanik tamakkiisunik ikilisaaneq pisassanillu niuerutigineqarsinnaasunik atuutil-ersitsineq, piffissaq ungasinnerusooq eqqarsaatigalugu assi-giingitsorpassuarnik immikkuualuttortaqqarpoq annertuu-millu sunniuteqassalluni.

- Aalisartut pisassaminnik ingerlaannaq tunisinissaat aalisa-runnaarnissaallu ilimagingngilarput, taanna nassuiaaqqi-linnginnermini naqissusiivoq.

Piffissap ingerlanerani aalisarnermi pisassat ikinnerusunit pigineqalernissaat, ilisimatusaqatinilu misissuinnerminni paasisatik naapertorlugit ilimagigitsik, taassuma oqaatigaa.

Aalisarnermut inatsisissaq maanna allanneqarsimasooq allanngortinneqarani akuerineqassappat umiatsiaararsortut ikinnerulissapput.

Akuerineqassappallu aalisarnermi pisassat kisimik eqiterus-sorneqarnaviannngillat, inuiaqatigiit aamma eqiterussussap-put.

OLIECOMPAGNIET ApS

Telefon 64 21 80 • Mail: ph@olie.gl

Åbningstider

Mandag - Fredag 08.00 - 16.00

Lørdag 08.00 - 13.00

Søndag LUKKET

Derefter betjening via automat

Orsersuinerit ulluinnarni pisarpoq nal. 08.00 - 16.00 akornanni.
Illoq orsernisnaanut inniminniineq ulloq ataaseq sioqqullugu pisassaaq.

Udbringning sker i alle hverdage mellem 08.00 - 16.00.
Bestilling til udbringning skal ske en dag i forvejen.

Aalisarnek pillugit inatsisit

Aalisarnek pillugu inatsisissaq ukiuni 20-ni utaqqineqarsimavoq.

Inatsit maanna atuuttoq 1996-imeersuuvoq. Taamanili inatsimmut ilassutinik allannguutinillu arlalissuarnik inatsisartut aalajangiisarput.

Aalisarnek pillugu ataatsimiittaliarsuaq aalisarnek pillugu inatsip qanoq imaqaarnissaanut inassuteqaatinik arlalinnik 2021-mi saqqummiivoq.

Aalisarnermut naalakkersuisoqarfimmi atorfillit inatsis-samik saqqummeeqqammerput. Tusarniaassutigineqarnera pingasunngornermut januaari 24-anut killeqarpoq.

Nunaqarfinni illoqarfinnilu politikerit aalisartullu, inatsis-sap oqaasertaasa tusarniaassutigineqarnerata sapaatit akunerinik arfineq-pingasuinarnik sivissusilerneqarsimanera puffaqqassutigaat.

Kim Kielsenip aalisarnermut inatsisissatut siunnersuut Inatsisartunut marsimi tunniuppaa.

- Uungaarannguaq isigigaanni imaassinnaavoq aalisarnermit aningaasarsiorneq pitsaanerulissasoq, kisianni akiligassat amerlisinnaapput allatigullu isertitat amigaatigineqalerlutik, taanna naqissusiivoq.

Nunaqarfiit inukillissammata, taakkunannga nunatta karsianut isertitat ikinnerulernissaat taassuma tikkuarpaa.

Suliffissaaleqisut amerlinerat ilaqutariillu illoqarfinnut annernut nussornerat, inunnik isumaginninnermi ikiorsiissutitut aningaasartuutit amerlinerannik kinguneqassaaq, Taamaalisooqassappallu Kalaallit Nunaat ullumikkutut nunaqarfeqarlunilu sineriammi inoqarfeqartooq, siunissami taamaaginnarnissaa takorlooruminaalliartulissaaq.

- Taava illoqarfinni annerni eqiterussuuttoqaaqqilissaaq, Birgitte Hoffmann oqarpoq.

Ilaqutariit tunngavissaarutissapput

Kingunerisassai piffissap sivisuup ingerlanerani malunnarsiartortussaagaluartut, nunaqarfinni ilaqutariinnut aalisarnermik inuussuteqartunut aamma sunniteqassapput.

- Kingunerisassat ilaqutariit ilaasa malugilertussavaat, inuussutissaqarniarlutik aningaasarsiorfissaminnik ujartuilerlussaassapput, Birgitte Hoffmann oqarpoq.

Taannalu nassuiaavoq Kalaallit Nunaanni nunaqarfinni ilaqutariippassuaqartoq aalisarnermik piniarnermillu ileqqu-

toqqanik ingerlatitseqqiisunik, akileraarutitigullu iluaqutaasunik.

- Umiatsiaararsortut pisassaminnik tunisisarneratigut piffissap ingerlanerani pisassallit ikinnerulissappata, ilaqutariit taama inuuniutillit ikinnerulissapput.

- Taava ilaqutariit qanoq iliussappat? Illoqarfigisami nunaqarfigisamiluunniit aalisarsinnaanngikkaanni taava suna inuussutigineqassava? Taanna aperivoq.

Ungasilaarluni ullut tamaasa suliaartorsinnaanermut angalanarneq killeqarmat nussortoqartariaqalissaaq, taanna aki-voq.

Taava nalorninartut allat takkussuutissapput. Sumummi nuussappat aamma sumi sulissappat?

- Illoqarfinnimi inissaqarlutillu suliffissaqarnissaat qularnarsinnaavoq, Birgitte Hoffmann naqissusiivoq.

Umiatsiaararsortuunerup pitsaagutai

Aalisarnermut inatsisissaq Inatsisartuni maanna suliarineqartoq inuiaqatigiinnut annertuumik kinguneqarsinnaavoq. Naalakkersuinikkulli suliaqartut ilungersuussinermikkut pitsanngorsaanissamut sulii periarfissaqartut Birgitte Hoffmann oqarpoq.

Taanna politikerit eqqumaffigisassaanik arlalinnik tikkuavoq. Suliffissat qanoq ittut inuuniarnermilu atukkat siunissami qanoq ittuunissaat ilaatigut eqqartorluarneqartariaqarpoq.

- Kingunipiluit ajornerpaat pinngitsoortissagaanni periusissiorinissaaq pingaaruteqarpoq, taanna oqarpoq.

Taanna aamma isumaqarpoq Kalaallit Nunaanni umiatsiaararsortut pitsaagutaat atorluarneqarnerusariaqartut.

Umiatsiaararsornikkut immap naqqa qajassuunneqarpoq ajornerulersinneqaranilu, inoqarfinni inuuniarnikkut kultu-rikkullu qulakkeerinneqataavoq, kinguaariillu tullinut ingerlatitseqqiinnissamut tunngaviliinnermi akorngutaanani, taanna taakkartuivoq.

Umiatsiaararsorluni aalisarnek annertunerusumik piujuartitsinerusinnaasoq, Birgitte Hoffmann naqissusiivoq.

- Amerlasuunik pisaqarniarluni aalisarnek aallunnagu, pitsaassutimik eqqarsarluni aalisariaaseqarneq aallunneqarsinnaavoq.

Krydstogtsæsonen er i gang: Nu ruller millionerne ind i nye passagerafgifter

Kommunerne kan se frem til over 18 millioner kroner i nye afgifter fra krydstogtskibene. Derudover er der cirka 17 millioner kroner på vej til landskassen.

Siste uge lagde krydstogtskibet MSC Poesia til kaj i Nuuk med omkring 2.500 turister ombord. Dermed er årets krydstogtsæson officielt skudt i gang.

Og det betyder i år flere penge til både kommunerne og landskassen end tidligere.

Ved årsskiftet blev der nemlig indført nye passagerafgifter, der betyder, at krydstogtskibene skal betale ekstra, hver gang de anløber en havn her i landet.

Med de krydstogtsanløb, der indtil videre er registreret hos Visit Greenland for i år, vil de nye afgifter generere cirka 17 millioner kroner ekstra til landskassen. Det viser KNRS beregninger.

De nye passagerafgifter

Krydstogtskibene skal fra i år betale 50 kr. pr. passager pr. havneanløb eller opankring ved én af landets 19 havne.

Samtidig kan kommunerne også kræve op mod 50 kr. pr. passager pr. ilandsættelse i et miljø- og vedligeholdelsesgebyr.

Fire af landets kommuner har valgt at kræve det fulde gebyr, mens Kommune Qeqertalik har valgt at halvere prisen og dermed opkræve 25 kr. pr. passager pr. ilandsættelse. Udover passagerafgifterne fordobles den normale havneafgift også for skibe, der er mere end 30.000 bruttoton.

Samtidig kan kommunerne se frem til mere end 18 millioner kroner i et nyt miljø- og vedligeholdelsesgebyr. Penge som skal investeres lokalt i turismen igen.

Skal gavne både turister og lokale

Kommune Kujalleq er den kommune, der står til at få klart flest krydstogtturister i år.

Ifølge Visit Greenlands registrering kan kommunen se frem til mere end 178.000 krydstogtturister – og dermed også lige knap ni millioner kroner i indtægter fra det nye miljø- og vedligeholdelsesgebyr.

Og det glæder Sarah Woodall, der er turistchef i erhvervsorganisationen Innovation South Greenland.

- Vi er rigtig spændte på de nye indtægter, der genereres her i vores region. De kan virkelig støtte nogle forbedringer og den basale turistoplevelse, der er her, siger hun.

Ifølge Sarah Woodall skal Innovation South Greenland være med til at vurdere, hvordan pengene i Kommune Kujalleq skal bruges til næste år. Og her er bedre langangsfaciliteter og toiletforhold højt på ønskelisten. Men også bedre skiltning og turistinformation bør prioriteres højt, mener hun.

- Vi håber, at bedre formidling og information om hvor turisterne kan gå hen, vil hjælpe med at fordele dem fysisk i byerne. Og det skal afhjælpe det pres, der er midt i en by eller et havneområde.

Så mange penge er på vej

Ifølge Visit Greenland er der indtil videre registret 681 anløb i år, hvor krydstogtskibe enten går i havn eller ligger for anker i Grønland.

Det betyder, at kommunerne kan se frem til store beløb gennem de nye passagerafgifter:

- Kommune Kujalleq får forventeligt 178.371 passagerer og dermed 8.918.550 kroner.

- Kommuneqarfik Sermersooq får forventeligt 91.402 passagerer og dermed 4.570.100 kroner.

- Qeqqata Kommunian får forventeligt 46.414 passagerer og

dermed 2.320.700 kroner.

- Avannaata Kommunia får forventeligt 43.361 passagerer og dermed 2.168.050 kroner.

- Kommune Qeqertalik får forventeligt 8.693 passagerer og dermed 217.325 kroner.

I alt giver det 18.194.725 kroner til kommunerne.

Kommunerne opkræver miljø- og vedligeholdelsesgebyret for ilandsættelse i landets 19 havne, samt ved en række naturlandingssteder og mindre bosteder, som de har udpeget forud for sæsonen.

I de 19 havne skal krydstogtskibene også betale en passagerafgift til landskassen. Der er tale om havnene i Qaanaq, Upernavik, Uummannaq, Qeqertarsuaq, Ilulissat, Qasigiannguit, Aasiaat, Kangaatsiaq, Sisimiut, Kangerlussaq, Maniitsoq, Nuuk, Paamiut, Narsaq, Narsarsuaq, Qaqotoq, Nanortalik, Tasiilaq og Ittoqqortoormiit.

I de 19 havne er der indtil videre registreret anløb med 343.871 passagerer. Dermed er der altså mindst 17.193.500 kroner på vej til landskassen.

Det vil nemlig være til gavn for både turisterne og de lokale. Og det er vigtigt, mener turistchefen.

- Turistoperatørerne er selvfølgelig glade for turisterne, fordi de tjener på dem. Men det lokale samfund skal også være glade for turismen, selvom de ikke er direkte involveret i turistoplevelsen selv.

Allerede nye toiletter på vej

Selvom kommunerne først kan bruge indtægterne fra de nye gebyrer i næste års budget, har man i Kommune Kujalleq allerede i år valgt at forbedre turistoplevelsen i flere af byerne.

Kommunen har nemlig besluttet at etablere nye toiletter i Qaqortoq, Narsaq og Nanortalik.

For krydstogtturisterne skal kunne mærke, at der sker forbedringer, fortæller Sarah Woodall.

- Vi er opmærksomme på, at når krydstogtfirmaerne er begyndt at skulle betale ekstra, så vil de også have noget tilbage. De vil kunne mærke med det samme, hvad deres penge går til. Derfor har vi allerede i år søgt mikroinfrastrukturpuljen for at kunne investere i toiletfaciliteter, som er klar til sommer.

- Så skibene og turisterne kan allerede til sommer mærke, at der gjort noget for de penge, som de pludselig skulle betale, siger hun.

Ifølge referatet fra det seneste kommunalbestyrelsesmøde i Kommune Kujalleq skal driften af toiletterne fremover betales af indtægterne fra det nye krydstogtsgebyr.

UPERNAAQ SANAARTORFIUSARPOQ

FORÅR ER BYGGETID

NILFISK
HØJTRYKSRENSER
Model Core 130.
Med integreret kørevogn.
(Best. nr. 2139781)

1.499,-

RAPTOR
KABELTROMLE
Model H07RN 3G.
1,5 mm x 35 meter.
(Best. nr. 9779193)

499,-

RAPTOR
SKRUETRÆKKERSÆT
13 dele.
(Best. nr. 9752005)

299,-

STARK STØTTER
Børnehjemmet
Sikkerneq

DEWALT GERINGSNAV
Model DWS774EXB3-QS.
Incl. 3 stk. Klinger.
(Best. nr. 2279874)

1.999,-

Akit pitsassuit aviisitsinni takoriakkit imaluunniit nittartagarput alakkaruk www.STARK.gl

Se de stærke priser i vores avis eller besøg vores hjemmeside på www.STARK.gl

STARK
Sammen bygger vi professionelt

STARK Qaqortoq
Box 339 • 3920 Qaqortoq • Tlf. 38 37 30

STARK Ilulissat

STARK Aasiaat

STARK Sisimiut

STARK Tasiilaq

STARK Nuuk

STARK Qaqortoq

BESØG OS PÅ FACEBOOK
STARKKALAALLITNUNAAT

CSR

Medlem af CSR Greenland

Priserne gælder fra fredag d. 26. april til lørdag d. 18. maj 2024. Der gælder betingelser for pris- og almindelige vilkår, tryktilgode udvalgte varer samt for sæsonale leverancer. Se www.stark.gl for detaljer.

Nannup qanillivallaarneqarne- ra politiit misissuiffigaat Politiet undersøger isbjørne- episode

Ass.:/Foto: Nuka J. K. Fontain

Umiatsiaq Nunatta Kujataani nannumut qanillivallaarsimasoq politiit sapaatip-akunnerani matumani nalunaarutigineqarpoq.

Umiatsiaq nannumut qanillivallaarsimasorooq politiit nalunaarutigineqarpoq.

Kalaallit Nunaanni Poltiineersoq Preben Kleist Sermitsiamut tamanna uppersarpaa.

Nalunaaruteqartoqarnera naapertorlugu Qaortumiit 8 kilometerit misaanni ungasitsigisumiiippoq, politiit angallataat sumiiffimmut misissuiartorluni orniguppoq.

- Nannup qanillivallaarneqarnera uumasut illersorneqarnisaat pillugu inatsimmik unioqqutitsisoqarnera nalunaarutigineqarpoq.

Pisoq misissuiffigineqartoq

- Pisoq misissuiffigaarput, taamaattumik maannakkut oqaaseqaqqissinnaanngikkallarpunga, poltiineersoq Preben Kleist oqarpoq.

Uumasunik illersuinnermut inatsit naapertorlugu nannumik malersuineq, piniarnermut attuumassuteqanngippat, qanillinerlu inerteqqutaasut ilanngullugu oqaatigaa.

Facebookimi assini ingerlaartuni takuneqarsinnaavoq angallat nannumut ima qanillisimatigaaq ilaasut nanoq attorsinnaalerlusugu.

Nannunik takornariartitsisarneq 2023-mi atulersinneqarpoq. Tassa oqartussanit akuersissuteqarnikkut nannunik ujaasisoqarsinnaallunilu takornarianut takuniaatitsisoqarsinnaavoq. Piumasaqaataavorli nannunut minnerpaamik 200 meterisut ungasitsigisumiinissaq.

En båd kom i denne uge meget tæt på en isbjørn i Sydgrønland, og hændelsen er blevet meldt til politiet.

Politiet sendte et af sine fartøjer ud for at undersøge hændelsen, fortæller vagtchef Preben Kleist.

En hændelse, hvor en båd angiveligt er kommet meget tæt på en isbjørn, er blevet anmeldt til politiet.

Det bekræfter vagtchef Preben Kleist overfor Sermitsiaq.

Ifølge anmeldelsen skete hændelsen cirka otte kilometer fra Qaortoq, og et politifartøj blev sendt ud for at undersøge episoden.

- Anmeldelsen drejer sig om brud på dyreværnsloven i forhold til, at man var for tæt på isbjørnen.

Undersøger sagen

- Vi undersøger sagen, men på nuværende tidspunkt kan jeg ikke sige yderligere om den, fortæller vagtchefen.

Han uddyber, at ifølge dyreværnsloven er det forbudt at følge og nærme sig en isbjørn, når det altså ikke drejer sig om fangst.

På Facebook har der floreret billeder af hændelsen, der viser, at båden sejlede så tæt på isbjørnen, at eventuelle passagerer kunne røre den. Billederne er dog siden blevet fjernet.

I 2023 blev der åbnet op for såkaldt isbjørnesightseeing. Det vil sige, at det med en tilladelse fra myndighederne er tilladt at opsøge isbjørne og vise dem frem til turister mod betaling. Men der er krav om at holde en afstand på mindst 200 meter til isbjørnene.